

Antykorupcja

<http://antykorupcja.gov.pl/ak/retrospekcje/retro/4520,Krol-Leopold-II-i-jego-Kongo.html>
2019-06-26, 07:16

Król Leopold II i jego Kongo

---

29 czerwca 1903 roku rząd Wielkiej Brytanii oficjalnie potępił belgijskie panowanie w Kongo pod rządami króla Leopolda II, gdzie szalony władca dopuszczał się barbarzyństwa i masowych morderstw na tubylczej ludności. Opinia publiczna żywo zainteresowała się sprawą Konga po ujawnieniu przez brytyjskiego dziennikarza Morela okropności, jakich dopuszczali się w Kongu Belgowie.

Historia jednego z największych państw Afryki zaczyna się jak bajka. Leopold II z zamiłowaniem podróżnik, objechał świat w poszukiwaniu kraju, który mógłby ogłosić swoim królestwem. Wybór padł na Kongo, kraj bogaty w surowce naturalne, gdzie łatwo można było przekupić lokalnych wodzów. Do tego zadania wyznaczył Henry'ego Mortona Stanley'a, który podstępem uzyskiwał dokumenty zrzeczenia się połaci ziemi na rzecz króla. Ufni tubylcy nie mieli pojęcia, na jakim dokumencie stawiają „krzyżyk”.

Przy realizacji swojego planu Leopold zdobył też przychylność kilku Amerykanów. W 1883 roku zatrudnił biznesmana Henry'ego Sheltona Sanforda w celu nakłonienia prezydenta Chestera A. Arthura do lobbowania za jego "humanizacją"

Afryki. Z kolei poparcie senatora z Alabamy, Johna Tylera Morgana, przewodniczącego Senackiej Komisji Stosunków Międzynarodowych wynikała poniekąd z jego chęci wysłania byłych niewolników z powrotem do Afryki. Nie bez znaczenia były działania amerykańskiej finansjery zorganizowanej w Société Internationale Forestière et Minière du Congo, w skrócie Forminière. Organizacja ta uzyskała na 99 lat monopol we wszystkich kopalniach powstałych w przeciągu sześciu lat na terenie obejmującym połowę kraju. Król Leopold wraz z belgijskimi bankierami, jak donosi Robert Wuliger w artykule [„Początkowa Rola Ameryki w Tragedii Konga”](#) otrzymywał z tego źródła sporą część zysków.

W 1884 roku Morgan, z poparciem Izby Handlowej Nowego Jorku, przedstawił w Senacie rezolucję popierającą starania Leopolda. W tamtym roku marzenie Belga o prywatnej kolonii zostało spełnione.

Sen szalonego władcy nie urzeczywistniłby się bez skutecznego lobbingu. W posiadłości wspomnianego Sanforda na Florydzie gościli najznamienitsi politycy Ameryki, na czele z prezydentem Chesterem A. Arthurem. To od Sanforda prezydent otrzymał projekt rezolucji, która niemal bez zmian została przyjęta przez Senat. Stąd też starania Henry’ego Sanforda w Stanach Zjednoczonych uważane są za jeden z najbardziej wyrafinowanych przykładów waszyngtońskiego

lobbingu na rzecz zagranicznego władcy w XIX wieku.

Po legalizacji, w 1884 roku, władzy w Kongu, Leopold zaprowadził rządy terroru, które doprowadziły do śmierci od 4 do 8 milionów ludności. Liczba ofiar, według ostatnio wydanej książki Hochschilda* porównywalna jest z rozmiarami Holokaustu. Ci, którzy przeżyli, byli wysłani do kopalń, gdzie umierali z głodu lub wyczerpania. Niewolnicza praca przyczyniała się do wzrostu fortuny belgijskiego króla. Ten z kolei, lokował zdobyte w ten sposób miliardy dolarów na sekretnych kontach bankowych na całym świecie.

Przerażające i niemal zapomniane zbrodnie zachłannego króla zostały opisane najpierw przez Williama Shepparda, a później przez ówczesnego dziennikarza śledczego Edmunda Morela, który, jeszcze przed końcem XIX wieku, rozpoczął ogólnoswiatową kampanię na rzecz przekazania władzy w Kongo parlamentowi Belgii. Pomagali mu Mark Twain, Arthur Conan Doyle i Joseph Conrad**.

Leopold II nie pozostał głuchy na te zarzuty i do walki z nieprzychylną prasą wykorzystał łapówki. W tym celu zatrudnił niemieckiego bankiera, Ludwiga von Steuba, którego zadaniem było przekupywanie dziennikarzy i wydawców w całej Europie. Tworzyli oni słodkawe artykuły o jego panowaniu. Przez jakiś czas odnosiło to zamierzony skutek. Leopold rozpoczął kampanię PR

przeciw pojawiającym się coraz częściej dowodom jego sadystycznego obłędu. Leopold miał własną sieć szpiegów, kupionych polityków, biznesmenów i dziennikarzy. Później przekupstwa wyszły na jaw. Niemiecki bankier okazał się być bardzo skrupulatny i zachował całą korespondencję z Leopoldem, w której żądał zapłaty za poczynione łapówki i przekonywał, że dziennikarze nie dają mu za nie rachunków. Król zarzucił łapówkarski proceder po tym, gdy grudniu 1906 roku w nowojorskim „American” ukazał się artykuł opisujący historię Konga, w tym także korupcję Belgów przekupujących amerykańskich senatorów i reprezentantów stanu. W końcu Leopold sprzedał Kongo rządowi Belgii, który jednak wcale nie zamierzał wprowadzać znaczących zmian w opresyjnej polityce.

* Hochschild w książce "King Leopold's Ghost" szacuje liczbę ofiar na 10 milionów. W czasie panowania Leopolda populacja Konga, według danych Komisji uległa zmniejszeniu o 20 procent

**Joseph Conrad wstrząśnięty sytuacją w Kongo napisał "Jądro ciemności" (oryginalny tytuł „Heart of Darkness")

Źródła:

*nebuchadnezzarwoollyd.blogspot.com;
findarticles.com; works.bepress.com;
nytimes.com; web.africa.ufl.edu;
thenation.com; Chronological History
of us Foreign Relations. Lester H.*

Brune; Richard Dean Burns Wyd.
Routledge, Nowy Jork 2003; King
Leopold's Ghost: A Story of Greed,
Terror, and Heroism in Colonial Africa
Adam Hochschild, Wyd. Mariner Books
1998;